

PUPPYMANIEREN

HÉT OPVOEDBOEK VOOR PUPPY'S

MARTIN &
SACHA GAUS

PUPPYMANIEREN

HÉT OPVOEDBOEK VOOR PUPPY'S

MARTIN &
SACHA GAUS

KOSM • S

Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

Inhoud

Voorwoord	6		
Inleiding	8		
HOOFDSTUK 1		HOOFDSTUK 6	
Kies de pup die bij je past	10	Veilig binnen je eigen grenzen	91
		<i>10 weken</i>	
HOOFDSTUK 2		HOOFDSTUK 7	
Wat bepaalt de mogelijkheden van je hond?	27	Wennen aan alleen zijn	107
<i>6½–7½ week</i>		<i>11 weken</i>	
HOOFDSTUK 3		HOOFDSTUK 8	
Leefregels	44	Hoe ver kan ik gaan?	119
<i>7½–8 weken</i>		<i>12 weken</i>	
HOOFDSTUK 4		HOOFDSTUK 9	
Socialisatieperiode	59	De puntjes op de i	131
<i>8–12 weken</i>		<i>13–16 weken</i>	
HOOFDSTUK 5		HOOFDSTUK 10	
Lichaamstaal zegt meer dan woorden	74	Wat je ook moet weten	143
<i>9 weken</i>		Over de auteurs	150

OPMERKING

Lees, voordat je met de opvoeding begint, in ieder geval dit boek globaal door. Het is voor een optimale begeleiding namelijk niet mogelijk alles wat je vanaf het begin moet weten, in het eerste hoofdstuk te vermelden. Hoofdstuk 10 is van wezenlijk belang.

Voorwoord

Er is maar weinig geschreven over de begeleiding van pups en wat er is, is beperkt, te populair, en draagt er weinig toe bij om het inzicht te vergroten. En dat laatste vind ik juist zo bepalend voor een goede omgang met honden.

De opzet van het boek werd gemaakt. We gingen de opvoeding van een pup vanaf zes-en-halve week tot zestien weken volgen, hem fotograferen en filmen en, ondersteund door dit beeldmateriaal, de oefeningen van week tot week beschrijven. De bedoeling was het boek geschikt te maken voor de begeleiding van vrijwel iedere pup.

NIET ÉÉN PUP, MAAR VIER

We kozen als fotomodel een beagle. Dit ras heeft de naam niet gemakkelijk te zijn. Beagles zijn fervente weglopers en meutehond in hart en nieren. Ze kunnen slecht tegen alleen zijn. Met deze eigenschappen zou je na een geslaagde opvoeding van zo'n soort hond niet kunnen uitroepen: 'ja, makkelijk, met zo'n hondje lukt het altijd'. Ik wil je bewijzen dat vrijwel iedere hond met een beetje normale aanleg is op te voeden tot een prettige kameraad, een vriendje. Dat is immers precies wat je zoekt en denkt te vinden wanneer je een hond uitkiest. Bovendien is waarschijnlijk geen rashond zo fotogeniek als hij. Met zijn donkere ogen, lange slappe oren, koppie vol rimpeltjes – vooral wanneer hij snode plannetjes maakt – zijn niet-te-groot en niet-te-klein stevig gebouwde lijfje, is hij heel innemend. Het dreigde toen echter een beagleboek te worden en dat was absoluut niet de bedoeling. Er moesten daarom andere pups bij komen. Zo hebben we uiteindelijk gedurende vijf maanden vier pups in huis gehad. Allemaal moesten ze opgevoed, gestimuleerd en zindelijk gemaakt worden. We hadden ons wel wat op de hals gehaald! Ik stel aan je voor:

Johnny, een ruwhaar dwergteckel-reu

Van teckels wordt gezegd dat ze nooit leren luisteren en dat alleen al het lopen aan de riem een nachtmerrie is. Men zegt zelfs dat het gemakkelijker is een zebra te leren jongleren dan een teckel te leren gehoorzamen.

Iso, een beagle-reu

Het enige jong na een zware bevalling. Ik had er nogal een hard hoofd in, want hij had niet alleen geen normaal contact met broers en zusjes, hij werd ook nog met de fles bijgevoed. Maar hij werd niet geïsoleerd van zijn moeder én hij groeide op binnen een roedel van zo'n vijf volwassen beagles. Ik gaf hem het voordeel van de twijfel.

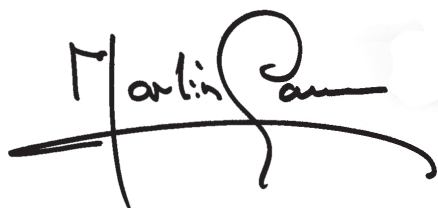
Boelie, een labrador-teefje

Labradors zijn uitstekende werkhonden, waarbij vooral teefjes in de gehoorzaamheids-trainingen hoog scoren. De natuurlijke aanleg tot samenwerking maakt dit ras aantrekkelijk voor veel mensen.

Arani, een Terveurens herder-teefje

Omdat dit ras nogal wat nerveuze, overattente honden voortbrengt, vond ik het aardig ook dit type hond erbij te hebben.

Alle vier de pups haalden binnen de gestelde tijd onze doelstelling. Zij luisterden op de leeftijd van 3 maanden uitstekend: zij trokken niet aan de lijn, gingen zitten en liggen op commando, waren prima 'hierkomers', zelfs wanneer ze met z'n allen het bos in waren gedoken, en appteerden verschillende voorwerpen. Saai? Sufgetraind? Vergeet het maar. Vol levensblijheid en ondernemingslust genoten ze van het leven. Het was werkelijk een groot plezier ze te kennen en te begeleiden. Het deed ons dan ook veel meer pijn dan we verwacht hadden toen ze weer 'weg' moesten.

1

Kies de pup die bij je past

Een goed begin is het halve werk

UIT HET LEVEN VAN ALLEDAG

Waarschijnlijk heb je al een pup in huis of ben je van plan een pup te nemen. Mocht je je keuze nog moeten bepalen, dan vind je in dit hoofdstuk duidelijk beschreven waar je allemaal op moet letten om precies dat hondje uit te zoeken dat bij je past. Heb je een pup uitgezocht? Lees dit hoofdstuk dan aandachtig door om er zeker van te zijn dat je vanaf het begin geen onnodige begeleidingsfouten maakt. Je weet daarna precies waar je tijdens de dagelijkse omgang en oefeningen met je pup op moet letten. Uitgangspunt van dit boek is dat je de pup de eerste tien weken dat hij bij je in huis is, je volledige aandacht en energie zult geven. Wanneer je je gedurende die periode helemaal instelt op de opvoeding van het hondje heb je daar alleen maar plezier van. Je inzet en energie zullen ruimschoots beloond worden, doordat je straks niet een drukke, overactieve en ongehoorzame hond zult hebben, maar een toegewijde kameraad die je graag om je heen hebt. Precies zoals je je dat had voorgesteld toen je besloot een hond een plaats in je leven te geven.

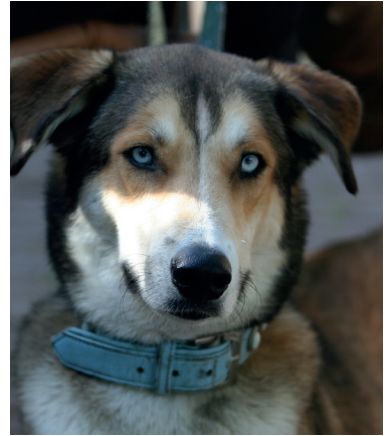

theorie

Kies de pup die bij je past

RASHOND, BASTAARD OF KRUISING

Wanneer je een pup wilt hebben, is het belangrijk te weten waar je op moet letten. De eerste keuze die je zult moeten maken is of je een rashond, een bastaard (vader en moeder hebben een onbekende, onduidelijke afkomst) of een kruising (vader en moeder zijn beide van verschillend ras) gaat aanschaffen. Het voordeel van een rashond is natuurlijk dat zijn uiterlijk voorspelbaar is, hij moet tenslotte voldoen aan bepaalde raskenmerken. Dat betekent tegelijk dat ook zijn aanleg voor bepaalde activiteiten bekend is. Iedere rashond is immers gefokt met een speciaal doel, waardoor bepaalde eigenschappen sterker op de voorgrond treden en andere eigenschappen minder of nauwelijks meer aanwezig zijn. Van een pup van ouders met een onduidelijke afkomst, vooral wanneer de vader helemaal niet bekend is, is dat allemaal maar afwachten. Je kunt natuurlijk wel de kleur zien, maar de toekomstige grootte van de hond is vaak moeilijk te voorspellen, laat staan zijn toekomstige mogelijkheden. Meer duidelijkheid heb je bij een kruising. Onderzoek heeft uitgewezen dat een hond de meeste eigenschappen heeft van het ras waarop hij het meeste lijkt. Dus een kruising van een beagle en een herder, waarbij de pup het meeste lijkt op een beagle, zal qua karakter en eigenschappen meer van de beagle weghebben dan van een herder. Hoewel niet meer zo algemeen toegepast als een aantal jaren geleden, zijn er fokkers die nog steeds gebruikmaken van de zogenoemde puppytest. Deze test beoogt duidelijkheid over de aanleg en het karakter van pups uit hetzelfde nest te geven.

Met de prachtig blauwe ogen van de husky en daarnaast het uiterlijk van de border collie is het karakter van deze hond moeilijk te voorspellen.

PUPPYTEST

Deze test is opgezet en ontwikkeld door onder andere de Amerikaan Pfaffenberger, die een mogelijkheid wilde hebben te voorspellen of de door hem gefokte pups geschikt zouden zijn als blindengeleidehond; dit om een dure opleiding van ongeschikte honden te voorkomen. Een goede geleidehond voor blinden moet niet alleen intelligent zijn, maar ook over bepaalde karakteristieke eigenschappen beschikken die hem geschikt maken voor zijn verantwoordelijke taak. Het is bijvoorbeeld van belang dat de hond verkeer goed waarneemt. Bovendien moet de hond zich snel herstellen wanneer hij geschrokken is van een langsracende opgevoerde brommer. Hij moet de blinde immers verder leiden en zou hij te zeer onder de indruk zijn geraakt, dan kan hij zijn werk niet meer goed uitvoeren, met alle risico's van dien. De ontwikkelde test bracht het percentage van geslaagde geleidehonden van negen procent in de jaren 1940 naar negentig procent in de jaren 1950.

PUPPYTEST IS ALLEEN GELDIG INDIEN AFGENOMEN MET ZEVEN WEKEN.

De test moet altijd afgenomen worden wanneer de pups zeven weken oud zijn. Zij hebben op die leeftijd al een duidelijk eigen persoonlijkheid, maar zijn nog niet of nauwelijks beïnvloed door omgevingsfactoren. Zij vertonen nog heel veel oorspronkelijk gedrag en weinig aangeleerd gedrag. Om die reden is de test op latere leeftijd niet meer geldig, want dan kan aangeleerd gedrag de testresultaten heel makkelijk beïnvloeden waardoor zuivere beoordeling van het karakter niet meer mogelijk is.

EEN GEWELDIGE PROGNOSE GARANDEERT GEEN GOEDE HOND!

Het nadeel van de testafname op die jeugdige leeftijd is dat er ondanks dat de test mogelijk een uitstekende aanleg laat zien, nog veel kan veranderen wanneer je weinig of geen gebruik maakt van de gevoelige periodes. Immers, wanneer de fokker de pups laat zitten in een prikkelarme omgeving en weinig met ze onderneemt, dan kunnen ze nog zulke geweldige mogelijkheden in zich hebben, maar deze mogelijkheden zullen zich dan niet ontwikkelen (zie ook hoofdstuk 2). Het blijft dus hoe dan ook belangrijk dat je bij de aanschaf van een pup attent blijft op het gebruik van de gevoelige socialisatieperiodes (hoofdstuk 4).

De puppytest geeft slechts een indicatie van het karakter en de mogelijkheden van de pup. Rastypische eigenschappen kunnen de uitslag beïnvloeden, waarbij de uitleg van het waargenomen gedrag ook nog eens subjectief is. Dat alles bij elkaar maakt dat de puppytest minder betrouwbaar is dan men vroeger dacht. Alleen een zorgvuldige verslaglegging van een test afgenomen door een kynologisch gedragsdeskundige kan de volgende zaken verduidelijken:

- Hoe is de sociale binding met mensen?
- Schikt de hond zich makkelijk of juist niet bij aanwijzingen?
- Is het hondje schrikachtig of neemt hij juist weinig waar?
- Hoe snel herstelt het hondje zich na schrik?
- Is het hondje niet te gevoelig of te ongevoelig (hard)?

Tijdens deze 'zweefproef' wordt de mate van overgave getest.

WAAR MOET JE VERDER OP LETTEN?

- Hoe zijn de pups gehuisvest? Wanneer de jongen afgelegen liggen in een omgeving waar ze weinig verkeer of mensen zien, is de kans groot dat ze zich door een niet benutte socialiseringsperiode zullen ontwikkelen tot bange honden.
- Geeft de fokker de pups genoeg afwisseling en uitdaging door verschillende speeltjes aan te bieden? Stimuleert hij hun drang tot onderzoeken? Onderzoek heeft aangetoond dat door het aanbieden van verschillende leersituaties, door nieuwe prikkels de intelligentie vergroot wordt, en daarmee de mogelijkheden van de hond.
- Traint de fokker de pups spelenderwijs op aanraking, door ze bijvoorbeeld te borstelen, tussen de voetzooltjes en in de oren te kijken en de mond te openen (zie ook inleiding)?
- Went hij de pups al aan halsband en riem?
- Is het nest groot genoeg, zodat de pups niet noodgedwongen hun behoefte binnen hun directe leefomgeving hoeven te doen? Pups hebben vanaf acht weken een natuurlijke drang hun behoefte buiten het nest te doen. Wanneer ze min of meer verplicht worden deze natuurlijke aanleg te negeren, zal het zindelijk worden bij je thuis moeilijker verlopen.

OP WELK GEDRAG MOET JE LETTEN?

- Hoe gedraagt de moeder (en de vader, indien aanwezig) zich? In hoofdstuk 2 behandelen we het belang van de socialisatieperiodes, lees dat voor een goed begrip ook door. Ook de invloed van erfelijkheid is duidelijk geworden. Wanneer je een nest aantreft met een angstige moeder, kan die angst ontstaan zijn door erfelijkheid, en kan die aanleg overgebracht zijn op haar pups. Een andere mogelijkheid is dat er sprake is van een ongebruikte socialisatieperiode van de moeder. Hoewel het vluchtgedrag van de moeder aanstekelijk kan werken op de pups, hoeft deze angst dus niet erfelijk

De overmoedigen, de puppy's zonder enige terughoudendheid of vrees, zullen in een doorsneegezin makkelijker ontsporen door gebrek aan duidelijkheid.

3

Leefregels 7½–8 weken

ALS ENIGE GEBOREN, ISO UIT HET LEVEN VAN ALLEDAG

Twee dagen later komt Iso, op een dag na zeven weken oud. Wij waren erbij toen Iso na een zware bevalling als enige pup het levenslicht zag. Hij had een volhardende moeder en een zeer aandachtige tante. Deze laatste volgde de bevalling van buitenaf door het raam. Steeds weer verscheen dat bezorgde smoeltje voor het raam. Of zo'n hondje benul heeft van wat er gaande is? Ik weet het niet. Maar het vertederde ons allemaal, het is gewoon mooier en geheimzinniger om te denken dat ze dat wel wist.

Dat Iso een bijzonder jong was, daartoe besloten we al gauw. Het hondje ging vlot op zoek naar de tepel en legde daarbij een lange route af wat duidde op een behoorlijk ondernemende geest. Hij gaf niet snel op. Dat is zo gebleven. Hij was steeds de aanzetter tot kattenkwaad, nooit te moe om nieuwe spelletjes te bedenken, hij activeerde de hele groep pups.

De fokster, Babs Klabbers, komt Iso zelf bij ons brengen. 'Ik laat mijn pups niet ontvoeren', licht ze toe. Verscholen in een hoekje van de auto wacht Iso totdat Babs hem eruit tilt. In het gras neergezet gaat hij even zitten, kijkt waar Babs is, staat op en loopt met parmantig hoog staartje naar Johnny. Ze snuffelen wat, waarna Iso half over Johnny heen gaat staan. Dat kan gemakkelijk, want hij is behoorlijk wat groter. Hij imponeert met de staart en de nekhaartjes omhoog. Johnny gooit zich op z'n rug, de rangen en standen zijn op dat moment duidelijk. We wandelen een stukje langs de sloot, Iso dribbelt parman-

tig, snuffelend en onderzoekend, hij heeft iets gedrevens over zich. Johnny loopt mee in een soort galop, omdat zijn kleine pootjes niet snel genoeg gaan.

We wisselen nog wat gegevens uit: wanneer hij weer gevaccineerd moet worden, wanneer zijn wormkuur gegeven moet worden en hoe zwaar hij weegt. Als echt toegewijd fokker heeft Babs dat allemaal genoteerd. Zij verwacht van ons eenzelfde aandacht. Het kost haar moeite Iso achter te laten, maar ze draait zich gedecideerd om. Wanneer Babs naar de auto terugloopt, houdt Iso ons wel voor gezien en loopt met haar mee. Ik til hem op, een warm, stevig lijfje hangt tegen me aan. We zwaaien Babs uit en nemen Iso mee naar kantoor. Hij krijgt wat te eten. Hij lijkt toch niet erg onder de indruk, want hij eet het schaalpje smakelijk leeg en valt vervolgens in diepe slaap onder mijn bureau. Op een hondenvachtje, het buikje bloot. Want het is een hete zomer.

Twee pups in huis is meteen een stuk bewerkelijker dan één. Niet alleen moet je dubbel zo attent zijn op signalen dat ze gaan 'zitten', maar samen kattenkwaad uithalen is duidelijk leuker dan in je eentje. Ze stimuleren elkaars drang alles te onderzoeken, wat de een nog niet bedacht heeft, ziet de ander wel. De strikjes aan de hoezen van de stoel, leuk dat die langer worden wanneer je ermee wegloupt. Een draadje hangt uit een antiek zitkussen, prachtig, als je eraan trekt wordt het steeds meer draad. Bijten in een blote grote teen, ook dat schijnt heel grappig te zijn. En de poot van een oud melkkrukje is bedoeld om op te kluiven. We hebben het er druk mee, want het is zaak ongewenst gedrag te voorkomen door alternatieven te geven.

Om half elf is het de laatste keer 'uit', weer op dat vaste plekje vlak voor de voordeur. Zowel Johnny als Iso gaat meteen zitten. Laatste hapje eten, wat water en dan slapen. Iso gaat bij Johnny in de bench, uiteraard naast ons bed. We stellen ons in op een onrustige nacht, want de kans dat de twee hondjes elkaar wakker houden is niet denkbeeldig. Dat blijkt mee te vallen. Twee keer worden ze wakker. Mijn vrouw tilt ze snel op en zet ze buiten. Ze doen een plasje. Iso heeft de meeste moeite om weer in te slapen, maar een klein hapje brood dat warm is gemaakt met wat water, maakt hem rustig. Terwijl mijn vrouw hem door het hekje heen zachtjes aait, valt hij weer in slaap. Koppie boven op Johnny.

Zodra het licht begint te worden zijn ze weer wakker. De twee pups doen hun oogjes open en lijken onmiddellijk te denken: 'wauw, wat een te gekke wereld, is er nog iets te doen vandaag?!'

APPORTEREN IS ALTIJD BRAAF

De ene hond vindt het leuker iets voor ons op te halen en terug te brengen dan de andere. Dat is afhankelijk van het ras – want in het ene ras zit veel meer een natuurlijke aanleg tot samenwerken dan in het andere – maar ook van de wijze waarop je dat in zijn jeugd wel of niet hebt gestimuleerd. Wanneer volwassen honden niet eens zien dat je een balletje of propje papier weggooit, zijn dit vrijwel altijd honden waarmee weinig tot niets is gedaan toen ze nog jong genoeg waren om het leuk te vinden en te leren. Je kunt dat apporteren stimuleren door het spelenderwijs op te wekken. Of je hondje veel ‘will to please’ heeft, kun je uitzoeken door een propje papier of balletje weg te gooien. Gaat hij er achteraan, prima. Raapt hij het op, nog beter. Brengt hij het terug, fantastisch, je hebt de beste hond ter wereld! Maar het feit dat apporteren zo belangrijk is, heeft een consequentie: je mag het hondje nooit straffen als hij iets bij je brengt. Ook niet wanneer dat je nieuwe kalfsleren schoenen zijn. Al sta je je te verbijten van woede, hij is braaf. Hij heeft immers voor je gewerkt! Hij deed dat om jouw goedkeuring te verkrijgen. Dus niet mopperen, hij is braaf! Wanneer je later hondensport of jacht met hem wilt gaan doen, is apporteren een wezenlijk onderdeel daarvan. Belonen dus!

CREËER GOEDE GEWOONTES!

Je hebt je heel wat op de nek gehaald met het in huis nemen van zo’n pup. Want niet alleen is hij onzindelijk en voelt hij zich alleen, daarbij leert hij ook razendsnel. Net zo makkelijk verkeerde dingen! Het is dus zaak vanaf het begin vast te stellen wat je met het hondje wilt. Mag hij wel op de bank, of mag hij dat niet? Wel opspringen of niet opspringen? Het is eigenlijk niet eens zo belangrijk wat je beslist, als je het maar consequent toepast. Opvoeden heeft alles te maken met management, met vooruitzien. Met de situaties zo naar je hand te zetten dat de kans op gewenst gedrag groter is dan de kans op ongewenst gedrag. Om vervolgens dat gewenste gedrag te belonen met iets wat er voor de pup toe doet.

HET DRAAIT DUS ALLEMAAL OM MANAGEMENT

Houd er rekening mee dat je pup onze leefregels nog moet leren en daarbij is straf zeker niet op zijn plaats. Houdt dat in dat je machteloos moet toekijken hoe je pup een taartje van

RESPECT VOOR LIJF EN LEDEN

Het is verstandig je pup van jongs af respect voor lijf en leden bij te brengen. Dat houdt in dat je puppy niet per ongeluk in je vingers of handen mag bijten of in je kleding mag hangen tijdens een spelletje. Ook bij het aanpakken van een bal of ander speeltje mag je puppy je vingers niet raken. Je krijgt dat snel en zonder je puppy pijn te doen of aan het schrikken te maken heel simpel voor elkaar door onmiddellijk als zoiets gebeurt het spel te staken. Je hoeft niet eens iets te zeggen! Breek het spel af zo gauw de tandjes van je pup je vel of kleding raken. Of het nu pijn doet of niet. Hetzelfde geldt als je puppy tegen je opspringt! Loop simpelweg onmiddellijk weg als dat gebeurt. Zo leert je pup razendsnel en zonder dat hij bang voor je hoeft te worden dat de consequentie van zijn gedrag is dat het uit is met de pret.

Het blijkt dat als een pup heeft geleerd respect voor lijf en leden te hebben, de kans op eventueel bijten later aanzienlijk kleiner is. Zelfs als een volwassen hond alle gelijk van de wereld zou hebben om te bijten, zal hij dat minder snel en minder hard zal doen als hem respect voor lijf en leden met de paplepel is ingegoten!

tafel grist? Nee, je zou hem dat best mogen beletten, niet door hem een tik of zo te geven, maar door hem aan zijn halsband te weerhouden of op te tillen. Realiseer je echter dat je je pup daarmee niet afleert van je tafel te stelen, want je bent al te laat. Je bent niet preventief bezig geweest en je stopt het gedrag weliswaar, maar je pup weet voor altijd dat zijn actie buitengewoon veel lekkers heeft opgeleverd. Hij zal heel slim zijn kans afwachten en op het moment dat je even niet oplet of in de buurt bent zijn slag slaan. De stelende hond is geboren, alle reden dus om heel bewust je huis en al zijn verlokkingen door de ogen van een hond te bezien en daar op voorhand actie op te ondernemen. Haal te grote verlokkingen weg en voorkom zo dat ongewenst gedrag zich überhaupt kan ontwikkelen. En leer de pup lekkers te negeren door hem als hij afstand van het tafeltje met lekkernijen houdt te belonen. Oefen dat regelmatig. Zo leer je hem dat afstand houden iets heel prettigs oplevert. Dat gedrag zal zich herhalen en uiteindelijk als goede gewoonte vastzetten.

HOUD BIJ ONGEWENST GEDRAG TWEE ESSENTIËLE ZAKEN IN DE GATEN

Wanneer je iedere keer dat je pup een overtreding maakt, reageert op zijn ongewenste gedrag, geef je dat gedrag toch heel veel aandacht. Voordat je het weet maak je van het ongewenste gedrag een gewoonte. Honden kunnen daardoor expres een theedoek stelen, kluiven op stoelpoten en zelfs onzindelijk lijken. Veel beter is het weg te lopen, dat is het machtigste onlustgevoel dat je je hond kunt geven.

Honden leren door ervaring. Wanneer een onlustgevoel onmiddellijk volgt op een bepaald gedrag, zal de hond leren dat gedrag niet meer te vertonen. Wanneer een hond bijvoorbeeld zijn staart tussen de autodeur krijgt, gebeurt hem dat maar een keer. De volgende keer zal hij met een snel draaiende beweging van het lijf zorgen dat hem dat niet meer overkomt. Wanneer een hond van een kat een haal over de neus krijgt, weet hij dat een kat geen speelgoed is. Valt hij in een sloot, dan weet hij dat je over water niet kunt lopen. Zo leert hij razendsnel en ontwikkelt hij goede, maar ook ongewenste gewoontes. Ongewenste gewoontes ontstaan doordat er juist een lustgevoel aan een bepaald gedrag gekoppeld wordt. Wanneer je hond lekkere luchtjes uit je vuilnisbak in zijn neus krijgt, en hij slaagt er per ongeluk in door zijn gekrab het deksel van de emmer af te krijgen of de emmer om te gooien, is de basis gelegd voor een verkeerde gewoonte: de vuilnisbak te plunderen zo gauw hij de kans heeft. Zou hij echter de eerste de beste keer dat hij dat probeerde verschrikkelijk geschrokken zijn omdat er op datzelfde moment allemaal glas met veel kabaal naar buiten komt rollen, dan zou hij het verder wel nalaten ooit nog bij die emmer in de buurt te komen.

Gelukkig is het niet nodig om zelf met opzet je pup onverwachts aan het schrikken te maken. Bovendien loop je met zo'n aanpak het risico dat de pup de schrik ook aan iets kan verbinden wat niet alleen niet de bedoeling was maar ook bepaald ongewenst is. Hij kan jou eng gaan vinden maar ook de ruimte waarin het gebeurde. Niet zo raar als zoiets naars zomaar uit het niets over je lijkt te komen. Dan wordt je wereld erg onvoorspelbaar en dat maakt onzeker en bang.

Wil je bijvoorbeeld niet dat je pup leert om op de bank te klimmen? Zorg dan eerst voor een fijne ligplaats voor hemzelf, waar hij rust kan vinden en toch contact heeft met de gezinsleden. Waar hij warm ligt en geen tocht zal voelen. Vervolgens geef je hem aandacht

5

Lichaamstaal zegt meer dan woorden 9 weken

ARANI, EEN TERVUERENSE HERDER UIT HET LEVEN VAN ALLEDAG

De groep pups wordt uitgebreid met Arani, een Tervuerens herderteefje van achtenhalve week. We maken ons wat ongerust over haar leeftijd, want wij wilden haar thuis krijgen met zeven weken. De fokster, Loes Bijlhout, heeft ons echter verzekerd dat zij veel aan de begeleiding in de vroege socialisatieperiode heeft gedaan. Arani is bijvoorbeeld naar de hei geweest en naar buiten, de straat op. Zij is al gewend aan een halsbandje en aan het lopen aan de riem. Arani is een schuchter typetje. Zij maakt moeilijk contact en als je haar aait, laat zij dat gelaten over zich komen. De andere pups zijn haar duidelijk te opdringerig. Wat aangeslagen gaat ze in een hoekje liggen, ze maakt een verdrietige indruk. We hebben met haar te doen.

's Avonds neem ik haar even bij me op schoot. Tegen de principes, ik ben me dat bewust, maar ze heeft wat extra aandacht nodig. De andere drie zijn bij haar vergeleken een stelletje belhamels, Pietje Bells, met maar een ding in hun kop: hoe hebben we vanavond de meeste lol. Arani is daar duidelijk nog niet aan toe. Ze heeft een totaal ander lijfje dan de andere pups. Ze voelt niet rond en mollig, maar juist een beetje dunnetjes aan. Haar vacht is nog wat pluizig. Ze is heel voorzichtig en zachtjes. Boelie valt bijvoorbeeld met een plof bij je neer, Iso walst over je heen en Johnny stoeit graag met je handen en haren. Arani heeft niets van dat overmoedige. Ze nestelt zich heel zachtjes tegen me aan, je voelt haar nauwelijks. Ik praat een beetje tegen haar en kroel wat achter haar oren. Dat vindt ze lekker, want ze drukt haar koppie stevig tegen mijn handen. Plotseling kijkt ze omhoog en geeft me een lik. Een heel zacht likje. Maar niet terughoudend, het hele lijfje doet er aan mee. Ze zucht, het klinkt opgelucht. Ze ziet het leven weer wat zitten. Ze valt als een blok in slaap. Daar zit ik dan, met aan de ene kant Raisa, die altijd bij

me ligt, en aan de andere kant Arani. Zij ligt half op schoot, contacthoudend, helemaal slap, vol vertrouwen. Ze vertedert me heel erg, ik blijf stil zitten om haar niet in haar eerste slaap van die dag te storen. Ze moet wel doodmoe zijn van al die spanningen, van dat opdringerige gedoe van de andere drie pups. Ik voel me een beetje belachelijk, zo'n grote kerel die niet meer van zijn plaats wil opstaan om een hondje niet wakker te maken.

De volgende dag gaat Arani haar eerste les in. Ze reageert angstig op het verkeer, in paniek duikt ze weg. Het bevalt ons helemaal niet. We accepteren dat ze schrikt, ze is duidelijk gevoeliger voor indrukken dan de andere drie. Maar dat ze zo bang is, met absoluut geen herstel, voorspelt weinig goeds. Bovendien vlucht ze echt van me weg, in plaats van naar me toe, terwijl haar steun zoeken toch op mij gericht zou moeten zijn. Jammer toch dat ze pas op deze leeftijd bij ons is gekomen. De vergelijking met de andere pups gaat daardoor een beetje mank. Het is nu moeilijk in te schatten of ze van nature zo gauw onder de indruk is, met zo weinig herstel, of dat het haar leeftijd is. Tenslotte is de zevende week al achter de rug, waardoor angst voor vreemde dingen en de neiging tot vluchten veel meer aanwezig zijn. Maar goed, ze is in ieder geval nog maar net acht weken. Een extra uitdaging, die me wel wat zorgelijk maakt. Tenslotte zal Arani straks weer teruggaan naar de fokster en het lijkt me heel vervelend wanneer zij teleurgesteld zal zijn in ons. Wat me moed geeft is het feit dat de andere zes honden van de fokster uitstekende honden zijn. Ze zijn niet hyperactief of overattent, ze staan heel goed onder appel. Ze halen hoge prijzen bij 'obedience'. Nu liggen dergelijke prestaties altijd aan de combinatie hond/eigenaar, maar een hond moet de mogelijkheid om zo te functioneren wel in zich hebben. We zullen wel zien, gemakkelijk zal het in ieder geval niet worden, maar dat hoeft ook niet.

Arani kan de situatie nog net aan. Zou ze nog grotere angst laten zien, dan moet je de afstand tot het verkeer eerst vergroten.

EEN PUPPY UITKIEZEN EN VAN 7 TOT 16 WEKEN SPELENDERWIJS ALLES LEREN WAT HIJ MOET WETEN

Een pup in huis zet de boel flink op zijn kop! Wat moet je doen en laten om te zorgen dat je hond niet de leiding overneemt?

Sacha en Martin Gaus laten zien hoe leerprocessen werken en hoe je die het beste in de eerste maanden kunt aansturen. Hiervoor schreven zij een programma dat loopt van zeven tot zestien weken, waarin de hond spelenderwijs kan leren, zonder dat baasjes hoeven te mopperen of te straffen.

'Een zeer praktisch boek, dat geen aspect van de opvoeding onbesproken laat.'

9 789043 933131

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
M•S**

NUR 431
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen